

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS

**AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1185 20 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-197**

2025 m.

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. kovo 25 d. rytinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-26), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-197 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma panaikinti Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) administruojamos autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos (toliau – teisių apsauga) programos, kuriai Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 20 straipsnio 9 dalyje numatyta skirti 2/5 kompensacinio atlyginimo dalies, iš kurios kolektyvinio administravimo organizacijų (toliau – KAO) vykdomos teisių apsaugos priemonės nėra finansuojamos (toliau – Programa) finansavimą iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 734 „Dėl autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo įgyvendinimo“ nustatyta tvarka surinkto kompensacinio atlyginimo. Programa, be teisėtos prieigos prie kūrinių skatinimo, taip pat finansuoja švietimo ir visuomenės informavimo iniciatyvas, kuriomis siekiama ugdyti visuomenės pagarbą kūrybinei veiklai, autorių teisėms ir gretutinėms teisėms, pačių autorių raštingumą, stiprinti nepakantumą neteisėtam kūrinių ir gretutinių teisių objektų naudojimui, taip užtikrinant visapusišką ir kompleksinę teisių apsaugą. Todėl šios Programos finansavimo panaikinimas reikštų vieno iš kertinių teisių apsaugos struktūros elementų pašalinimą, galintį reikšmingai susilpninti visos teisių apsaugos sistemos veiksmingumą.

2. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas teisėkūros tikslingumo principas, reiškiantis, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas nėra tinkama priemonė Įstatymo projekto rengėjo nurodytam tikslui pasiekti, kadangi tikslingiau yra iš esmės peržiūrėti Programą ir ją tobulinti. LKT 2025 m. kovo mėn. atliko Programos efektyvumo tyrimą (toliau – tyrimas), kuris skelbiamas LKT internetinėje svetainėje <https://www.ltkt.lt/> ir kuris parodė, kad apie 60 proc. Programos lėšomis finansuotų projektų prisidėjo prie teisėtos pasiūlos Lietuvos rinkoje (skaitmeninių nacionalinio turinio platformų kūrimas ir plėtra), mokytojų, bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo, kūrė socialinę reklamą teisių apsaugos tema. Tyrimo duomenys parodė, kad Programa finansuojami tęstiniai, į ilgalaikį naudojimą orientuoti projektai, kuriantys išliekamąją vertę. Programa taip pat įgalino parengti vadovėlius ir akademinius komentarus, kurie skirti plačiai auditorijai ir gilina žinias apie autorių teises ir gretutines teises. Šis tyrimas nenustatė jokių esminių Programos trūkumų, o priešingai, parodė, kad Programa yra svarbi kovos su piratavimu dalis, todėl Programos finansavimo panaikinimas būtų ne tik netikslingas, bet ir pavojingas visai teisių

apsaugos sistemai. Atsižvelgiant į tai, tinkama priemone efektyviai teisių apsaugai laikytina Programos peržiūra ir tobulinimas, atsižvelgiant į tyrimo rekomendacijas.

3. Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 383, 389 punktuose ir Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – planas), 6.3.1 papunktyje numatyta stiprinti LKT institucinius pajėgumus, plėsti jos administruojamų programų galimybes ir peržiūrėti veiklos modelį. Programos finansavimo atsisakymas ir turimų resursų nukreipimas LRTK ir KAO nenumatytas. Nėra prielaidų manyti, kad, panaikinus finansavimą Programai, būtų efektyviau užtikrinama teisių apsauga.

4. Nėra tikslinga sutelkti teisių apsaugą vien Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – LRTK) ir KAO dispozicijoje, nes tai apribotų kitų sektorių (nevyriausybinių, akademinio ir pan.) galimybes prisidėti prie visuomenės švietimo ir jos sąmoningumo kėlimo, kurie nėra tiesioginis KAO veiklos tikslas. Bendradarbiavimas su KAO turėtų būti skatinamas kaip papildoma priemonė siekiant efektyvesnės teisių apsaugos. Nevyriausybinių sektoriaus eliminavimas iš Programos prieštarautų ir plano 6.3.1 papunktyje įtvirtintam siekiui stiprinti nevyriausybinių organizacijų vaidmenį bei jų potencialą įgyvendinti ilgalaikes, tvarią grąžą kuriančias iniciatyvas.

5. Įstatymo projektu siūloma padidinti finansavimą KAO vykdomoms kūrybinėms, šviečiamosioms teisių apsaugos veikloms, tačiau tyrimo duomenimis, aktyviausiai ir sėkmingiausiai Programoje dalyvauja nevyriausybinių sektorių, kuris pateikia daugiausia paraiškų, pasižymi aukštu sėkmės rodikliu ir pritraukia didžiausią dalį skiriamo finansavimo. Programa atlieka svarbų vaidmenį, įtraukdama nevyriausybinių sektorių, viešąsias įstaigas, verslą, taip pat valstybines ir akademinės institucijas, taip padėdama užtikrinti teisių apsaugą ir įgyvendinti kultūros politiką. Aktyvus įvairių sektorių dalyvavimas, aukštas paraiškų sėkmės rodiklis ir sklandus finansavimo paskirstymas rodo, kad Programa yra veiksminga ir tikslinga.

6. KAO skaidrumo ataskaitos, kurios yra skelbiamos viešai KAO internetinėse svetainėse (Asociacijos LATGA (toliau – LATGA); Lietuvos gretutinių teisių asociacijos (AGATA) (toliau – AGATA); Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacijos AVAKA (toliau – AVAKA), rodo, kad LATGA atstovauja 6 543 nariams, AGATA – 13 131 nariui, o AVAKA – 838 audiovizualinių kūrinių teisių turėtojams, todėl paskirsčius 275 tūkst. eurų sumą šiems teisių turėtojams, vienam jų tektų apie 13 eurų per metus. Tokia suma reikšmingai neprisidėtų prie teisių apsaugos sistemos stiprinimo. Kita vertus, Programos lėšomis finansuojamos veiklos, skirtos mokyti kūrėjus gauti finansinę grąžą už jų kūrinių naudojimą (sutarčių sudarymas, licencijų suteikimas, įėjimas į rinką, dirbtinio intelekto įrankių naudojimas), stiprina teisių turėtojų finansinį, teisinį ir technologinį raštingumą. Tokios kompetencijos ilgalaikėje perspektyvoje gali lemti ne tik palankesnes jų kūrinių teisinės apsaugos sąlygas, bet ir didesnę kūrėjų gaunamą finansinę grąžą.

7. Įstatymo projektu taip pat siūloma padidinti finansavimą LRTK vykdomoms veikloms, tačiau LRTK nesikreipė į Kultūros ministeriją ir nepateikė prašymo papildomam finansavimui. Priešingai – 2023 m. institucija grąžino pusę jai skirtų lėšų.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras